

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلي وزارت

رسمي جريده

فوق العاده كڼه

قانون طب عدلي

تاريخ نشر: (۵) حوت سال ۱۳۸۵ هـ.ش

نمبر مسلسل (۹۱۶)

۲- فرمان شماره (۹۶) مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۷ رئیس ج.ا.ا در مورد توشیح قانون طب عدلی.

قانون طب عدلی

ACKU

جمهوری اسلامی افغانستان

شماره: (۱۶۸۳۶)

تاریخ: ۱۳۸۵/۱۰/۲۸

محترم سرور دانش وزیر عدلیه!

قانون طب عدلی را که به اساس مصوبه شماره (۳۴) مؤرخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۸ شورای وزیران بداخل (۴) فصل و (۳۵) ماده تصویب گردیده و از جانب ما به حیث فرمان تقنینی شماره (۹۶) مؤرخ ۱۳۸۵/۱۰/۲۷ توشیح گردیده است، بشما ارسال شد تا به نشر آن در جریده رسمی اقدام نمائید.

حامد کرزی

رئیس جمهور اسلامی افغانستان

فرمان

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون طب عدلی

شماره: (۹۶)

تاریخ: ۱۳۸۵/۱۰/۲۷

ماده اول:

به تاسی از حکم ماده (۷۹) قانون اساسی افغانستان قانون طب عدلی را که به اساس مصوبه شماره (۳۴) مؤرخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۸ شورای وزیران بداخل (۴) فصل و (۳۵) ماده تصویب گردیده است، به حیث فرمان تقنینی توشیح میدارم.

ماده دوم:

وزیر عدلیه ج.ا.ا و وزیر دولت در امور پارلمانی مؤظف اند، این قانون را در خلال (۳۰) روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به شورای ملی تقدیم نمایند.

ماده سوم:

این فرمان تقنینی از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

فهرست مندرجات قانون طب عدلی

فصل اول

احکام عمومی

<u>ماده</u>	<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
ماده اول:	مبنی.....	۱
ماده دوم:	اهداف.....	۱
ماده سوم:	اصطلاحات.....	۱
ماده چهارم:	رایگان بودن معاینات.....	۲
ماده پنجم:	همکاری با متخصص طب عدلی.....	۲

فصل دوم

وظایف و صلاحیت ها

ماده ششم:	ارایه نظر مسلکی.....	۳
ماده هفتم:	اشتراک متخصص طب عدلی در انجام معاینات.....	۳
ماده هشتم:	اشتراک به صفت اهل خبره.....	۳
ماده نهم:	ارایه توضیحات.....	۳
ماده دهم:	صلاحیت متخصص طب عدلی.....	۳
ماده یازدهم:	ارایه معلومات اضافی.....	۴
ماده دوازدهم:	ارسال مواد غرض معاینات لابراتواری.....	۴
ماده سیزدهم:	ارایه گزارش.....	۴
ماده چهاردهم:	احصائیه گیری.....	۴
ماده پانزدهم:	حتمی بودن اشتراک متخصص در اجرای معاینات.....	۴
ماده شانزدهم:	ارتقای سطح دانش مسلکی.....	۵

فصل سوم

معاینات عدلی طبی

- ماده هفدهم: ابراز نظر توسط متخصص دیگر..... ۵
- ماده هجدهم: انواع معاینات عدلی طبی..... ۵
- ماده نوزدهم: اجرای معاینات تکمیلی و مکرر..... ۵
- ماده بیستم: مکفیت آمرین ادارات صحی..... ۶
- ماده بیست و یکم: محتوای مقدمه نظریه..... ۶
- ماده بیست و دوم: محتوای گزارش عدلی طبی..... ۷
- ماده بیست و سوم: محتوای نتیجه گزارش عدلی طبی..... ۷
- ماده بیست و چهارم: زمان ارایه مقدمه، تشریح و نتیجه..... ۸
- ماده بیست و پنجم: مدت اجرای معاینه و تشخیص..... ۸

فصل چهارم

احکام متفرقه

- ماده بیست و ششم: امتیاز تشویقی..... ۹
- ماده بیست و هفتم: شمولیت در کادر علمی..... ۹
- ماده بیست و هشتم: حالات عدم اشتراک در معاینات..... ۹
- ماده بیست و نهم: عدم افشای معلومات محرم..... ۹
- ماده سی ام: تنظیم لوایح..... ۹
- ماده سی و یکم: حضور پولیس، خازنوال و سایر اشخاص حین اجرای معاینات..... ۱۰
- ماده سی و دوم: تطبیق احکام قانون..... ۱۰
- ماده سی و سوم: تعقیب عدلی..... ۱۰
- ماده سی و چهارم: مهر اداره..... ۱۰
- ماده سی و پنجم: انفاذ..... ۱۰

بسم الله الرحمن الرحيم

قانون طب عدلی

فصل اول

احکام عمومی

مبنی

ماده اول:

این قانون به تاسی از حکم مندرج ماده سی و یکم قانون صحت عامه به منظور تنظیم امور مربوط به خدمات طب عدلی و تأمین بهتر عدالت حین ابراز نظر مسلکی در رابطه به قضایای جزائی و مدنی که از طریق مراجع عدلی و قضائی به ادارات خدمات طب عدلی ارائه میشود، وضع گردیده است.

اهداف

ماده دوم:

اداره خدمات طب عدلی بمقصد تأمین اهداف ذیل فعالیت مینماید:

- ۱- فراهم آوری تسهیلات طبی به مراجع عدلی و قضائی.
- ۲- اجرای مهارت های تخصصی طب عدلی.
- ۳- توسعه و ارتقای پروگرام های تربیوی و تحقیقی.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این قانون معانی ذیل را افاده می نماید:

- ۱- متخصص: شخصی است که در رشته اختصاصی دارای سند معتبر علمی باشد.
- ۲- طبیب: شخصی است که دارای سند فراغت تحصیلی در رشته طب (دیپلوم طبی) از مؤسسات تحصیلی داخلی یا خارجی کشور باشد.
- ۳- متخصص طب عدلی: متخصص طبی است که در رشته طب عدلی نیز دارای سند معتبر علمی تخصصی باشد.
- ۴- معاینات تخصصی طب عدلی: معاینات و تحقیقات لازم که در قضایای جزایی و مدنی از طرف متخصص طب عدلی انجام داده میشود.

۵- گزارش طب عدلی: سند رسمی کتبی است که بعد از انجام معاینات تخصصی طب عدلی توسط متخصص طب عدلی تهیه و تنظیم گردیده، شامل مقدمه، تشریح و نتیجه باشد.

۶- تکنیشن طب عدلی: شخصی است که دارای سند تحصیلی فنی یا لابراتوار طبی یکی از مؤسسات طبی داخلی یا خارجی باشد.

۷- کارکن فنی طب عدلی: شخصی است که تعلیمات خاص فنی را تحت نظر متخصص طب عدلی سپری نموده، دارای تصدیق نامه طب عدلی بوده و در اتاق معاینات داخلی جسد و واقعات حیاتی انجام وظیفه نماید.

۸- اتوپسی (معاینات داخلی جسد): عملیه است که در آن معاینات داخلی جسد اجرا گردیده و اجواف داخلی جسد را تشریح مینماید.

۹- امبولاتوری: واقعات حیاتی است که از طرف مرجع عدلی و قضائی جهت معاینات عدلی طبی و ابراز نظر محول می گردد.

رایگان بودن معاینات

ماده چهارم:

معاینات تخصصی عدلی طبی طور رایگان به مصرف دولت صورت می گیرد.

همکاری با متخصص طب عدلی

ماده پنجم:

مؤسسات صحتی کشور و طبیبان مربوط مکلف اند، حین ضرورت، با متخصص طب عدلی همکاری جدی نمایند.

فصل دوم

وظایف و صلاحیت ها

ارایه نظر مسلکی

ماده ششم:

متخصص طب عدلی مکلف است، راجع به هر نوع معاینات و تشخیص عدلی طبی نظر مسلکی خود را ارایه نماید.

اشتراک متخصص طب عدلی در انجام معاینات

ماده هفتم:

متخصص طب عدلی حین مطالبه پولیس، خرنوال، قاضی یا سایر مراجع ذیصلاح قانونی مکلف به اشتراک در مشاهده محل واقعه و نیش قبر میباشد.

اشتراک به صفت اهل خبره

ماده هشتم:

متخصص طب عدلی به حیث اهل خبره در امور معاینات و تشخیص مطابق احکام قانون اجراءات جزائی اشتراک نموده، در کشف جرم و بدست آوردن مدارک اثباتیه آن کمک می نماید.

ارایه توضیحات

ماده نهم:

متخصص طب عدلی مکلف است، حین مطالبه پولیس، خرنوال، قاضی یا سایر مراجع ذیصلاح قانونی در مورد نتایج مرتبه خویش توضیحات لازم ارایه نموده و در صورت لزوم در جلسه محکمه حاضر شود.

صلاحیت متخصص طب عدلی

ماده دهم:

متخصص طب عدلی حین انجام معاینات و تشخیص دارای صلاحیت های ذیل میباشد:

- ۱- مطالبه همکاری در مورد کشف قضایا از متخصصین رشته های مختلف.
- ۲- مطالبه توضیحات لازم در مورد تصمیم پولیس، خرنوال، قاضی یا سایر مراجع ذیصلاح قانونی از ادارات مذکور.

ارایه معلومات اضافی**ماده یازدهم:**

هرگاه راجع به حقایق مهم در ضمن تحقیقات از طرف پولیس، خرنوال، قاضی یا سایر مراجع ذیصلاح قانونی سوالاتی مطرح نشده باشد، متخصص طب عدلی مکلف است، بعد از انجام معاینات در گزارش از آن تذکر دهد.

ارسال مواد غرض معاینات لابراتواری**ماده دوازدهم:**

متخصص طب عدلی میتواند، در صورت ضرورت، معاینات لابراتواری مواد مورد نظر را جهت تحقیق بیشتر ضم فورمه های معینه به لابراتوار مربوط ارسال کند.

ارایه گزارش**ماده سیزدهم:**

متخصص طب عدلی مکلف است، بعد از انجام معاینات، گزارش عدلی طبی و فورمه مربوط را بحیث سند رسمی در سه نقل ترتیب و امضاء نموده، اصل سند به مرجع مربوط ارسال و یک نقل آن به دفتر طب عدلی و نقل دیگر آن نزد متخصص طب عدلی حفظ میگردد.

احصائیه گیری**ماده چهاردهم:**

احصائیه گیری و حفظ مواد تحقیقی طب عدلی از وظایف متخصص مربوط و اداره طب عدلی میباشد. طرز حفاظت و امحای این مواد توسط لایحه جداگانه تنظیم میگردد.

حتمی بودن اشتراک متخصص در اجرای معاینات**ماده پانزدهم:**

اشتراک متخصصین طب عدلی و سایر رشته های طبی مربوطه حین اجرای معاینات عدلی طبی در موارد آتی حتمی است:

- ۱- معاینات و تشخیص تخصصی افعال کارکنان طبی ناشی از تخلفات مسلکی.
- ۲- معاینات مکرر مواد و نظریات طبی مندرج دوسیه هائی که تحت دوران تحقیق یا محاکمه قرار دارد.
- ۳- معاینات تخصصی وقایع پیچیده.

ارتقای سطح دانش مسلکی

ماده شانزدهم:

متخصص، تکنیشن و کارکن طب عدلی مکلف اند، بطور متداوم و به همکاری وزارت صحت عامه سطح دانش نظری و مسلکی خویش را بلند برده و در امور عملی روزمره از اساسات علمی قبول شده اداره خدمات طب عدلی پیروی نماید.

طرز ارتقای سطح دانش نظری و مسلکی متخصص، تکنیشن و کارکن طب عدلی طبق لایحه جداگانه تنظیم میگردد.

فصل سوم

معاینات عدلی طبی

ابراز نظر توسط متخصص دیگر

ماده هفدهم:

اجرای معاینات عدلی طبی توسط متخصص طب عدلی دارنده جواز فعالیت صورت می گیرد.

در صورت عدم موجودیت متخصص طب عدلی، متخصص مربوط رشته طب در حدود دانش مسلکی مکلف است، در زمینه ابراز نظر نماید.

انواع معاینات عدلی طبی

ماده هجدهم:

معاینات عدلی طبی به کتگوری های ذیل تقسیم میگردد:

- ۱- معاینات اشخاص زنده.
- ۲- معاینات اجساد.
- ۳- معاینات مدارک اثباتیه.
- ۴- معاینات اسنادیکه به طب عدلی راجع میگردد.
- ۵- معاینات عدلی طبی ناشی از اهمال و ظیفوی کارکنان طبی.

اجرای معاینات تکمیلی و مکرر

ماده نوزدهم:

(۱) معاینات تکمیلی و مکرر عدلی طبی بالاثرت تقاضای تحریری مراجع ذیصلاح در حالات ذیل اجراء شده میتواند:

- ۱- در صورتیکه نتیجه مقدماتی معاینات عدلی طبی، وضاحت نداشته باشد.

۲- در صورتیکه نتیجه معاینات عدلی طبی مورد قناعت مراجع مربوط قرار نگیرد.

(۲) در حالات مندرج جزء (۲) فقره (۱) این ماده موضوع به متخصص دیگر (غیر از متخصص قبلی) یا کمیسیونی که دارای صلاحیت علمی بالاتر باشد (دیپارتمنت طب عدلی) محول می گردد.

(۳) طرز اجرای معاینات عدلی طبی مقدماتی، تکمیلی، مکرر و کمیسیونی، طبق احکام قانون اجراءات جزائی و مدنی تنظیم میگردد.

مکلفیت آمرین ادارات صحی

ماده بیستم:

هرگاه اجرای معاینات عدلی طبی خارج از مراکز خدمات طب عدلی صورت گیرد، آمرین ادارات صحی مربوط مکلف اند، مواد و وسایل مورد ضرورت را به صورت مکمل و محفوظ در اختیار متخصص طب عدلی بگذارند.

محتوای مقدمه نظریه

ماده بیست و یکم:

(۱) مقدمه نظریات عدلی طبی، شامل مطالب آتی میباشد:

- ۱- وقت و محل اجرای معاینات عدلی طبی.
- ۲- شرایط فیزیکی از قبیل روشنی، درجه حرارت و امثال آن حین اجرای معاینات عدلی طبی.
- ۳- تقاضانامه اجرای معاینات عدلی طبی یا فورمه ایکه به اساس آن معاینات ثبت میگردد.
- ۴- اسم، تخلص، رتبه و درجه علمی متخصص طب عدلی و اسم اداره ایکه در آن ایفای وظیفه مینماید.
- ۵- شهرت میت یا اشخاص زنده.
- ۶- درج سایر اسناد و اشیای دست یاب شده.
- ۷- تفصیل مواد ارسالی و مشخصات دوسیه با توضیح نمبر مسلسل، تعداد جلد و صفحات دوسیه.
- ۸- شهرت اشخاصیکه حین اجرای معاینات عدلی طبی حاضر بوده اند.
- ۹- هدف معاینات عدلی طبی.
- ۱۰- فهرست سوالات طرح شده.
- ۱۱- توضیح کیفیت واقعه، نتایج تحقیقات مقدماتی، مشاهدات محل واقعه و محتویات اسناد طبی.
- ۱۲- در نظر گرفتن شکایت شخصیکه معاینه میشود.

(۲) در صورتیکه طفل یا شخص مبتلا به مریضی عقلی یا روانی معاینه شود، حضور والدین یا قائم مقام قانونی وی حتمی می باشد.

محتوای گزارش عدلی طبی

ماده بیست و دوم:

تشریح گزارش عدلی طبی شامل تمام مراحل تحقیق و ارقام واقعی بوده و با نظر داشت میتود های تحقیق توأم با عکس (فوتو)، رسم، سلاید و امثال آن مطالب ذیل را احتوا میکند:

۱- معاینات تخصصی عدلی طبی میت که شامل موارد ذیل میباشد:

- رنگ و چگونگی البسه و شرح خصوصیات ظاهری جسد که حین معاینات خارجی میت به مشاهده میرسد.
- شرح معاینات داخلی اجواف اعضا و انساج بدن.
- شرح معاینات مواد اخذ شده از میت جهت تحقیقات لابراتواری.
- فهرست تمام اعضا و انساج که جهت پیوند اعضا به مقاصد علمی، تعلیمی و خدماتی از میت گرفته می شود، توأم با ذکر مرجع مرسل الیه.
- نتایج تحقیقات لابراتواری.

۲- معاینات تخصصی عدلی طبی اشخاص زنده که شامل موارد ذیل می باشد:

- شرح مفصل عوارض و علائم جسمی.
- شرح مفصل علائم البسه و آثاریکه بالای آن دیده میشود.
- فهرست مواد و اشیائیکه جهت تحقیقات و معاینات لابراتواری ارسال میگردد.
- تاریخ اجرای معاینات لابراتواری و نتایج آن.

۳- معاینات تخصصی عدلی طبی مدارک اثباتیه جرم شامل موارد ذیل می باشد:

- تدقیق و مطالعه مواد دوسیه.
- شرح چگونگی قضیه.
- شرح اسناد طبی و سایر اسنادیکه در قضیه مهم دانسته میشود.

محتوای نتیجه گزارش عدلی طبی

ماده بیست و سوم:

نتیجه گزارش عدلی طبی دارای مطالب ذیل میباشد:

۱- تحلیل کیفیت واقعه در قسمت تشریح متناسب به آخرین امکانات عملی و علمی طب عدلی.

۲- ترتیب نتیجه گزارش عدلی طبی بصورت واضح و مشخص با ارقام واقعی آن.

زمان ارایه مقدمه، تشریح و نتیجه

ماده بیست و چهارم:

(۱) مقدمه و تشریح گزارش عدلی طبی در جریان تحقیق و نتیجه آن بعد از اكمال تحقیقات لابراتواری تهیه میگردد.

(۲) اتوپسی بمنظور تحقیقات عدلی طبی به اساس تقاضای مراجع ارسال کننده جسد و تصمیم متخصص طب عدلی تا مرحله رسیدن به تشخیص و تثبیت علت مرگ صورت میگردد.

مدت اجرای معاینه و تشخیص

ماده بیست و پنجم:

معاینات و تشخیص عدلی طبی در خلال حداکثر سه روز تهیه و به مراجع مربوط ارسال میگردد.

در صورت ایجاب معاینات متممه، موضوعات پیچیده و معاذیر تخنیکی و اداری که ایجاب تحقیقات و معلومات بیشتر را نماید، زمان تکمیل معاینات در مرکز از جانب رئیس و در ولایات از طرف آمرین طب عدلی با نظر داشت حالات الی چهل و پنج روز تمدید و از چگونگی آن به مراجع اصلی ذیربط اطلاع داده میشود.

فصل چهارم

احکام متفرقه

امتیاز تشویقی

ماده بیست و ششم:

به منظور تشویق و جذب نمودن اشخاص فنی و مسلکی (بالخصوص زنان)، و ارتقای سطح دانش علمی آنها در رشته طب عدلی و عرضه بهتر و مطمئن خدمات عدلی طبی، برای کارکنان مسلکی طب عدلی (بخش خدماتی و کادری) تکنالوژیست های طبی، لابیرانت ها، مستحضران و کارکنان فنی اتاق های اتوپسی و امبولاتوری و اجیران صد فیصد ۱۰۰٪ معاش، ماکولات و سایر امتیازات مسلکی و کادری در برابر کار شاقه و مضر صحت و برای کارکنان اداری پنجاه فیصد ۵۰٪ معاش و ماکولات با ضمایم آن پرداخته میشود.

شمولیت در کادر علمی

ماده بیست و هفتم:

متخصصین طب عدلی مطابق اسناد تقنینی مربوط شامل کادر علمی شده میتوانند.

حالات عدم اشتراک در معاینات

ماده بیست و هشتم:

هرگاه متخصص طب عدلی، خود متضرر، مدعی، مدعی علیه یا شاهد بوده و یا با اشخاص متذکره قرابت نسبی یا وظیفوی داشته باشد و یا منافع متخصص طب عدلی طور مستقیم یا غیر مستقیم در قضیه ذیدخل باشد، در معاینات عدلی طبی اشتراک کرده نمیتواند.

عدم افشای معلومات محرم

ماده بیست و نهم:

هرگاه متخصص طب عدلی بنابر وظیفه یا نوعیت کار، حین اجرای وظیفه معلوماتی را بدست آورد که ایجاب محرمانه را نماید، مکلف است، بدون مجوز قانونی آنرا افشاء ننماید.

تنظیم لوایح

ماده سی ام:

همکاری متخصص طب عدلی با سایر ادارات صحی کشور و ارسال معاینات عدلی طبی به مراجع ذیصلاح قانونی طبق لوایح جداگانه تنظیم می گردد.

حضور پولیس، څارنوال و سایر اشخاص حین اجرای معاینات

ماده سی و یکم:

(۱) پولیس و څارنوال طبق احکام قانون در اجرای معاینات عدلی طبی اشتراک نموده و در صورت اجازه متخصص طب عدلی، سایر اشخاص ذیربط نیز در اجرای معاینات اشتراک کرده می توانند.

(۲) متخصص طب عدلی در صورت لزوم میتواند، حین ترتیب معاینات عدلی طبی از سایر اهل خبره نیز استفاده نماید.

تطبیق احکام قانون

ماده سی و دوم:

وزارت صحت عامه و موظفین اداره خدمات طب عدلی مکلف به تطبیق احکام این قانون می باشند.

تعقیب عدلی

ماده سی و سوم:

هرگاه متخصص و موظف مربوط اداره خدمات طب عدلی در ایفای وظایف محوله از احکام این قانون و سایر قوانین تخلف ورزند، با نظر داشت نوع تخلف طبق احکام قانون مورد تعقیب عدلی قرار می گیرند.

مهر اداره

ماده سی و چهارم:

اداره خدمات طب عدلی مرکزی و ادارات ولایتی آن دارای مهر مخصوص میباشد که در آن نشان جمهوری اسلامی افغانستان و اسم اداره حک گردیده است.

انفاذ

ماده سی و پنجم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون مؤسسه خدمات طب عدلی منتشره جریده رسمی شماره (۴۹۳) مؤرخ ۱۳۶۰/۸/۱۴ با ضمایم و تعدیلات آن و قانون مؤسسات خدمات طب عدلی نافذ شده توسط فرمان شماره (۵۸۲) مؤرخ ۱۴۲۲/۶/۱۴ ه.ق ملغی شمرده می شود.